

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to
M-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny

Formuła 2023

JĘZYK LITEWSKI

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza

MMLL-R0-100-2405

DATA: **20 maja 2024 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**

CZAS TRWANIA: **210 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **35**

**WYPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY**

Uprawnienia zdającego do:

dostosowania
zasad oceniania.

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny zawiera 15 stron.
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. W wyznaczonym miejscu zapisz numer tematu wybranego do realizacji.
4. Wypracowanie zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
9. Możesz korzystać ze słownika języka litewskiego.

Lista lektur obowiązkowych w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (zgodna z wymaganiami egzaminacyjnymi)

Poziom podstawowy

Martynas Mažvydas, *Katekizmo prasti žodžiai (Knygelės pačios bylo)*
Mikalojus Daukša, *Postilė (Prakalba į malonųjį skaitytoją)*
Kristijonas Donelaitis, *Metai, Pasakėčios*
Motiejus Valančius, *Palangos Juzė*
Antanas Baranauskas, *Anykščių šilelis, Dainu dainelę*
Žemaitė, *Petras Kurlmis*
Vincas Kudirkas, *Laisvos valandos*, wybrane wiersze, w tym: *Tautiška giesmė*
Maironis, *Pavasario balsai*, wybrane wiersze, w tym: *Kur bėga Šešupė, Mano gimtinė, Aš norėčiau prikelti*
Keturakis, *Amerika pirtyje*
Vydūnas, *Tėvynė ir žmogus* (iš knygos *Septyni šimtmečiai vokiečių ir lietuvių santykių*)
Vaižgantas, *Dėdės ir dėdienės*
Šatrijos Ragana, *Irkos tragedija*
Vincas Krėvė, *Dainavos krašto senų žmonių padavimai*, wybrane podania, w tym: *Daina apie arą, Raganius, Skirgaila, Bedievis*
Antanas Vienuolis, *Užkeiktieji vienuoliai, Paskenduolė*
Ignas Šeinius, *Kuprelis*
Kazys Binkis, *100 pavasarių*, wybrane wiersze, w tym: *Vėjavaikis, Vokiškas pavasaris*
Vincas Mykolaitis-Putinas, *Altorių šešėly I d., Margi sakalai, Vergas*
Jonas Biliūnas, *Liūdna pasaka, Vagis*
Balys Sruoga, *Dievų miškas*
Ieva Simonaitytė, *Vilius Karalius*
Salomėja Nėris, *Diemedžiu žydėsiu, Žvaigždė – jaunystė, Prie didelio kelio*, wybrane wiersze, w tym: *Maironiui, Partizanai miškuos, Prie didelio kelio, Lietuvai*
Kazys Boruta, *Baltaragio malūnas*
Antanas Miškinis, *Psalmės*
Bernardas Brazdžionis, *Poezijos pilnatis*, wybrane wiersze, w tym: *Aš čia – gyva, Šaukiu aš tautą, Ažuolas, Lietuviškam žodžiui, Be motinos tėvynės (malda)*
Albinas Žukauskas, *Poringės* (iš: *Rinktiniai raštai II t.*), wybrane wiersze, w tym: *Bubeliai, Sena troba*
Iš Juozo Vainos tautosakos rinkinių, *Nuo Punsko iki Seinų I d.*
Kazys Bradūnas, *Svetimoji duona* (skyrius iš rinktinės *Prie vieno stalo*), wybrane wiersze, w tym: *Egzodo poetai, Mane pašaukė žemėje gimti, Be tėvynės*
Vytautas Mačernis, *Vizijos*
Justinas Marcinkevičius, *Mindaugas, Mažvydas (pirma dalis, epilogas)*; wybrane wiersze, w tym: *O tėviške, Lopšinė gimtinei ir motinai*
Romualdas Granauskas, *Gyvenimas po klevu*
Marcelijus Martinaitis, *Kukučio baladės*, wybrane wiersze, w tym: *Kukutis važiuoja pilnu troleibusu, Kukutis nori pamatyti tėvynę*
Vanda Juknaitė, *Išsiduosį. Balsu*
Birutė Jonuškaitė, *Rugių laukas*, wybrane opowiadania, w tym: *Velykos*
Jurga Ivanauskaitė, *Kaip užsiauginti baimę*

Poziom rozszerzony

Vaižgantas, *Nebylys*

Vincas Mykolaitis-Putinas, *Altorių šešėly*

Antanas Škėma, *Balta drobulė (14 skyrius)*

Juozas Aputis, *Šūvis po Marazyno ąžuolu*

Romualdas Granauskas, *Su peteliške ant lūpų*

Sigitas Geda, *Giesmė apie pasaulio medį*

Ričardas Gavelis, *Jauno žmogaus memuarai (dvyliktas skyrius)*

Danutė Kalinauskaitė, *Išregistruoti vaiduoklį*

Aidas Marčėnas, *Lietaus uždanga, Ars poetica, Dovana*

Inne lektury obowiązkowe zamieszczone w Informatorze o egzaminie maturalnym z języka litewskiego jako języka mniejszości narodowej od roku szkolnego 2022/2023, do których również można się odwołać

Poziom podstawowy

Antanas Vienažindys, *Kaipgi gražus gražus*, wybrane wiersze, w tym: *Daina (vietoj pratarmos), Sudieu, kvietkeli tu brangiausias!*

Paulius Širvys, *Neklauskit meilės vardo* (skyrius iš rinktinės *Ir nusinešė saulę miškai*), wybrane wiersze, w tym: *Ir pražydo linai, Ateisiu tylią naktį, Prie pasakų miesto*

Janina Degutytė, *Raudos*

Sigitas Birgelis, *Antanuko poringės* (skyrius iš rinktinės *Ožkiniai linų mėlynų*)

Pasirinkite vieną iš pateiktų temų ir parašykite rašinį.

- Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė kaip **350 žodžių**.
- Pasirinktos temos numerį įrašykite langelyje.
- Rašinį rašykite nurodytame lauke. Nerašykite paraštėse.
- Rašinį rašykite lietuviškai.

1 tema (0–35)

Kaip poetai vaizduoja jaunystę? Svarstykite interpretuodami ir lygindami pateiktus Kazio Binkio ir Vinco Kudirkos eilėraščius.

Kazys Binkis

Vėjavaikis

Pasikinkęs jauną vėją,
Vėtrą šaunią apkabinęs,
Leidžiuos per padangių plynas
Su pavasariu lenktyniais.
 Gulbės – kelią!
 Gervės – kelią!
 Debesų kelių didžiuoju
 Aš važiuoju.

Mano skraistė lengvo rūko
Plasta padangėj ištįsus.
Mano vėtra kai padūko –
Išsislapstė žvaigždės visos,
Mėnuo nuo dangaus paspruko.
 Kas man vėtrą paviliotų?
 Kas man vėją pažabotų?
 Debesų keliu didžiuoju
 Tik aš vienas tevažiuoju...

Lik, pavasari, tarp pievų!
Gaudyk savo varles, sliokus...
Paukštės ilstančios, – sudievu!
Aš pralenkiu ir palieku.

<http://antologija.lt>

Vincas Kudirka

Labora

Kol jaunas, o broli, sėk pasėlio grūdus
Ir dirvos ne'pleiski! Tuomet, kada jausi,
Kaip kūns ima stingti, dvasia jau susnūdus,
Vėlu juk prie darbo: nesėsi – nepjausi.

Kol dega krūtinėj šventa ugnis toji,
Kur traukia prie darbo ir duoda tiek vieko,
Jog menkas ir silpnas net milžinu stoji,
O, dirbk, idant neitų ugnis ta ant nieko!

Kol da idealais, broli, besigėrėsi,
Siek prie idealo, tik doru ir aukšto,
O skubink! Paskui tu... jų išsižadėsi
Dėl trupinio aukso, gardaus valgio šaukšto.

Gyvenimo knygą skaityk laps į lapą,
Nestodams, kad kartais, į tinginius kliuvs,
Tu nesupelytum ir neitum į kapą
Be likusio ženklų, kad žmogumi buvęs.

O jeigu apilsis sunkiam darbe savo
Ir, nykstant spėkoms jau, nuliūsi, nerimsi,
Tai žvilgtelk ant darbo jaunų draugų tavo –
Vienoj akimirkoj iš naujo atgimsi.

<http://www.saltiniai.info>

2 tema (0–35)

Ar fizinis atotrūkis nuo Lietuvos turi įtakos dvasiniam ryšiui su tėvyne? Svarstykite ir pagrįskite savo nuomonę remdamiesi pateiktu Dalios Kuizininės tekstu ir pasirinktais lietuvių literatūros tekstais.

Dalia Kuizininė

Praradimo ir išlikimo dilema išėivijos kultūroje

Tremtis pirmaisiais pasitraukimo iš Lietuvos metais daugelio išėivijos kultūrininkų, kurėjų suvokiama kaip asmeninė ir visos tautos tragedija. Neatsitiktinai pirmųjų išėivijos metų spauda, kūryba yra pažymėta skausmingo praradimo tragizmu ir to praradimo dažnai dramatiška išraiška itin ryški 1945-1946 m. poezijoje bei novelistikoje. Fizinis savosios žemės praradimas buvo itin skausmingas iš kaimo kilusiam žmogui, kuriam „emigruoti reiškia tam tikra prasme numirti“. [...]

Gimtinėje egzistavo natūralus ryšys su tradicija, su savo tautos istorija, kultūra. Tremtyje atskaitos taškai, vertinimo kriterijai susvyravo, iškilo būtinybė juos keisti, tačiau ir tremtyje visais įmanomais būdais mėginta atkurti visus Lietuvoje egzistavusius visuomeninio bei kultūrinio gyvenimo modelius, politines bei visuomenines organizacijas. [...]

Pirmaisiais pasitraukimo metais aktualizuojami tautinės vienybės, brolybės siekiai, tikėjimas, kad tai gali padėti išlaikyti tautinį identitetą, tautinę kultūrinę gyvybę. „Tautinės gyvybės išlaikymas šiandien iš mūsų reikalauja, kad gyventume didžiausio solidumo, bičiulystės, vieningumo, meilės dvasioje. (...) Tik tautinis solidumas, vieningumas, nuoširdus intymumas, gera širdis, gera valia, pagalba ir pasiaukojimas savajai tautai ir bendruomenei teišgelbės nuo pražūties.“ [...]

Lietuvių rašytojai pirmaisiais metais tremtį išgyveno labai nevienodai. Žinoma, visi skausmingai patyrė karo tragediją ir praradimo neveltį. Visi stovėjo tam tikroje akistatoje su pasaulyje vykstančia drama, sugriauta Europa, su lietuvių tautą ištikusia tragedija, kiekvieną tai paveikė asmeniškai ir individualiai, kiekvieną slėgė ateities nežinia. Vieni kūrėjai siekė nuo visų tragiškų išgyvenimų atsiriboti, pasirinkdami tam tikrą izoliaciją, likdami tik ties praradimo tema, savo kūryboje išsakydami tik praradimo skausmą arba pasirinkdami tik paliktosios gimtinės temą, nuolat ir nuolat kurdami prarastojo rojaus iliuziją. Jų kūrybos versmės jau vėliau egzilyje ilgainiui seko, jų kūrybos temos ir motyvai kartojosi. Kiti (ypač jaunesioji karta) šalia praradimo dramatiško išgyvenimo buvo atviri aplinkiniam pasauliui. Vakarų kultūros bei literatūros įtakoms, mėgino išplėsti ir papildyti lietuviškąją tradiciją. Šalia praradimo tragikos rašytojai turėjo kūrybinės laisvės galimybę ir atvirą kontaktą su Vakarų kultūra, galimybę tos kultūros poveikyje praplėsti, pajvairinti lietuviškąją tradiciją naujomis temomis, išraiškos priemonėmis. Ši situacija buvo palanki kūrybiškai imliam menininkui. Savo kūryboje, svarstymuose jie mėgino suprasti pasaulį ištikusios katastrofos esmę, lietuvių tautos ir asmens tragediją. Vyresniosios kartos rašytojai dažnai savo kūrybos temų ieško didingoje Lietuvos praeityje, aktualizuodami svarbiausius istorijos momentus, aukštindami tipiškuosius teigiamus lietuvių charakterio bruožus, keldami juos sektinu pavyzdžiu. A. Škėma, A. Nyka-Niliūnas, J. Mekas mėgino per asmens ar tautos problemas pereiti prie universaliųjų egzistencijos, žmogaus būties prasmės, žmogaus santykio su pasauliu klausimų jau debiutinėse savo knygose.

Pagal: <http://tekstai.lt>

Tabele wypełnia egzaminator!

1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	Jeżeli 0 pkt – wskaż powód.		
		0	1	
		Brak lektury obowiązkowej.	Nie dotyczy problemu.	Nie jest wypowiedzią argumentacyjną.

2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0	1	2	3	4	5	6	7	8	Liczba błędów rzeczowych	OGÓŁEM KLiK
		9	10	11	12	13	14	15	16			

3a	Struktura wypowiedzi	0	1	2	3
		G	F	E	C

3b	Spójność wypowiedzi	Liczba błędów w spójności	0	1	2	3

3c	Styl wypowiedzi	0	1
-----------	------------------------	----------	----------

4a	Zakres i poprawność środków językowych	Liczba błędów językowych	0	1	2	3	4	5	6	7													
			3 H	3 G	3 F	2 H	2 G	1 H	3 E	2 F	1 G	3 D	2 E	1 F	3 C	2 D	1 E	3 B	2 C	1 D	3 A	2 B	1 C

4b	Poprawność ortograficzna	Liczba błędów ortograficznych	0	1	2

4c	Poprawność interpunkcyjna	Liczba błędów interpunkcyjnych	0	1	2

Łączna liczba punktów:

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

JĘZYK LITEWSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

JĘZYK LITEWSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

JĘZYK LITEWSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

